

23 590 (R 1494)

**Protocol betreffende milieubescherming bij het
Verdrag inzake Antarctica; Madrid, 4 oktober
1991**

A

ADVIES RAAD VAN STATE EN NADER RAPPORT

Hieronder zijn opgenomen het advies van de Raad van State d.d. 3 september 1993 en het nader rapport d.d. 17 november 1993, aangeboden aan de Koningin door de minister van Buitenlandse Zaken.

Het advies van de Raad van State is cursief afgedrukt.

1. Het verdient naar het oordeel van de Raad van State van het Koninkrijk aanbeveling om in de toelichtende nota, onder Onderhandelingsproces, te vermelden wanneer de aldaar genoemde Xle Speciale Antarctic Treaty Consultative Meeting (ATCM) heeft plaatsgevonden, te meer daar elders in de toelichting ten aanzien van andere bijeenkomsten («ATCM's») wel data worden genoemd.

1. In de toelichtende nota is thans vermeld wanneer de Xle ATCM heeft plaatsgevonden.

2. In de toelichtende nota, onder Ratificatie, wordt in de derde alinea enerzijds medegedeeld dat de behandeling van de wetgeving ter uitvoering van het protocol zo spoedig mogelijk en naar verwachting in ieder geval de eerste helft van 1994 zal aanvangen en anderzijds de verwachting uitgesproken dat die uitvoeringswetgeving nog tijdig vóór de inwerkingtreding van het protocol kan plaatsvinden. Nu ingevolge artikel 23 van het protocol de inwerkingtreding van het protocol een feit is 30 dagen na ratificatie door het laatste van de landen die op 4 oktober 1991 de status van consultatieve partij hadden en in de toelichting bij artikel 23 wordt gesteld dat vele van deze landen de periode april-mei 1994 beschouwen als streefdatum voor ratificatie, rijst de vraag naar het realiteitsgehalte van genoemde verwachting. Voorkomen dient immers te worden dat het protocol voor Nederland in werking treedt op een moment waarop de uitvoeringswetgeving nog niet van kracht is. In de toelichtende nota ware hierop nader in te gaan.

2. Naar aanleiding van de opmerkingen van de Raad is de toelichting op enkele punten aangepast, met name in de toelichting op artikel 23.

3. In de toelichting bij artikel 5 worden de binnen het Antarctisch verdragsstelsel opgerichte instellingen genoemd. Het verdient aanbeveling om bij de twee laatstgenoemde instellingen te vermelden op grond van welke verdragsbepaling zij zijn ingesteld.

3. De relatie van de twee bedoelde instellingen met het Antarctisch verdragssysteem is aangegeven in de toelichting.

4. *In de toelichting bij artikel 9 ware nader uiteen te zetten hoe de daar genoemde stilzwijgende aanvaarding tot stand komt en op welke wijze ook in dat geval de vereiste parlementaire goedkeuring kan worden verzekerd. Tevens ware aan te geven of de in het derde lid van artikel 9 van het protocol genoemde mogelijkheid, dat in een bijlage wordt geregeld dat veranderingen en wijzigingen op versnelde wijze van kracht kunnen worden, voldoende ruimte voor parlementaire goedkeuring laat.*

4. De in de toelichting op artikel 9 genoemde mogelijkheid van stilzwijgende aanvaarding berust op een misverstand en is geschrapt.

Het versneld van kracht worden van veranderingen en wijzigingen is nader toegelicht.

5. *In de toelichting bij de artikelen 18, 19 en 20 wordt vermeld dat het aanhangsel regels voor het overeenkomstig artikel 19, vierde en vijfde lid, juncto artikel 20, eerste lid, ingestelde scheidsge recht bevat.*

Deze formulering is niet geheel correct; het scheidsgerecht wordt niet ingesteld overeenkomstig deze artikelen, maar overeenkomstig het aanhangsel bij het Protocol inzake Arbitrage. De genoemde artikelen bevatten slechts bepalingen over de keuze van procedure voor de beslechting van geschillen en niet bepalingen over de instelling van het scheidsgerecht. De toelichtende nota ware op dit punt te herzien.

5. Op het punt van de instelling van het scheidsgerecht is de toelichtende nota enigszins herzien.

6. *Blijkens artikel 1, onder f, van het protocol vormt het aanhangsel bij het protocol een integrerend deel van het protocol. De mededeling in de toelichting bij de artikelen 18, 19 en 20 dat eventuele wijzigingen van het aanhangsel geen parlementaire goedkeuring behoeven, tenzij het parlement zich thans ter zake het recht van goedkeuring voorbehoudt, komt de Raad dan ook niet juist voor. Zoals het college reeds herhaaldelijk heeft aangegeven, is het van mening dat integrerende delen van een verdrag niet als uitvoerings-overeenkomst kunnen worden aangemerkt en derhalve ook wijzigingen van die delen niet. De toelichting ware op dit punt te herzien.*

6. De Raad brengt zijn standpunt in herinnering, dat wijziging van integrerende delen van een verdrag onder dezelfde goedkeuringsregel vallen als wijzigingen van het verdrag zelf.

De regering verwijst terzake naar haar standpunt, zoals dat in het afgelopen decennium is ingenomen, dat verdragen tot wijziging van integrerende delen van het verdrag, zoals de onderhavige, kunnen worden aangemerkt als uitvoeringsverdragen in de zin van de Grondwet. In 's Raads advies is derhalve geen aanleiding gevonden om de toelichtende nota op dit punt te herzien, te meer niet daar de Tweede Kamer onlangs bij de behandeling van het voorstel van rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen heeft aangegeven, het standpunt van de regering te delen.

7. *In de toelichting bij de bijlagen I, II en V ware aan te geven op welke wijze zal worden voldaan aan de in artikel 6 respectievelijk de artikelen 5 en 9 van die bijlagen opgenomen informatieplicht.*

7. In het kader van de uitvoeringswetgeving zal worden ingegaan op de manier waarop aan de in de bijlagen I, II en V opgenomen informatieplicht zal worden voldaan.

8. *Voor enkele redactionele kanttekeningen moge het college verwijzen naar de bij het advies behorende bijlage.*

8. Aan de redactionele kanttekeningen van de Raad is voor zover mogelijk gevolg gegeven.

De Raad van State van het Koninkrijk geeft U in overweging goed te vinden dat bedoeld Protocol wordt overgelegd aan de beide Kamers der Staten-Generaal, aan de Staten van de Nederlandse Antillen en aan die van Aruba, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.

De Vice-President van de Raad van State van het Koninkrijk,
W. Scholten

Ik moge U verzoeken mij te machtigen gevolg te geven aan mijn voornemen het Protocol vergezeld van de gewijzigde toelichtende nota ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen aan de Eerste en aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal en tevens over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba.

De Minister van Buitenlandse Zaken
P. H. Kooijmans

Lijst van redactionele kanttekeningen, behorende bij het advies no. W02.93.0380/K van de Raad van State van het Koninkrijk van 3 september 1993

- In de toelichtende nota onder Inleiding, tweede alinea, ware de vindplaats te vermelden van de aldaar genoemde aanbeveling, aangenomen tijdens de eerste Antarctic Treaty Consultative Meeting in 1961 (aanwijzing 219 van de Aanwijzingen voor de regelgeving (Ar)).
- In de toelichting bij artikel 3 van het protocol ware «de intrinsieke waarde als wildernis» te vervangen door: de intrinsieke waarde van Antarctica, met inbegrip van de wildernis van Antarctica.
- In de toelichting bij artikel 4 van het protocol (Samenhang met de andere onderdelen van het Antarctisch verdragssysteem) wordt melding gemaakt van de Conventie van 1 juni 1972 inzake het behoud van Antarctische zeehonden. In de toelichting bij artikel 5 wordt dit verdrag aangeduid als het verdrag inzake het behoud van Antarctische zeerobben. In de toelichting ware consequent de juiste benaming te gebruiken.
- Met inachtneming van aanwijzing 54 Ar dient het woord «krill» in de toelichting bij artikel 5 door een ander woord of door een begripsomschrijving te worden vervangen.
- In de artikelsgewijze toelichting bij de artikelen 7 en 8, alsmede in de toelichting bij de bijlagen I en III ware steeds aanwijzing 86 Ar in acht te nemen.
- In de toelichting bij bijlage 1 ware de in de derde alinea genoemde richtlijn correct aan te halen (aanwijzing 89 Ar). In dezelfde alinea ware een verwijzing naar de Wet milieubeheer op te nemen.
- In de toelichting bij bijlage II ware de vindplaats te vermelden van de in de tweede alinea genoemde «Agreed Measures for the Conservation of Fauna and Flora» (aanwijzing 219 Ar).
- In de derde alinea van de toelichting bij bijlage III ware «PCB's» voluit te schrijven (aanwijzing 60 Ar).